

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Folkpensionsanstalten ändras.

Folkpensionsanstaltens uppgifter har utökats genom ändringar av annan lagstiftning och de nya uppgifterna ska fogas till lagen om Folkpensionsanstalten. Dessutom föreslås vissa preciseringar och ändringar av teknisk natur i den gällande lagen.

Lagen avses träda i kraft den 1 mars 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser	4
4.1 De viktigaste förslagen	4
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2.2 Konsekvenser för medborgarna	5
5 Remissvar	5
6 Specialmotivering	5
7 Ikraftträdande	6
LAGFÖRSLAG	7
Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten	7
BILAGA	9
PARALLELLEXT	9
Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten	9

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Folkpensionsanstaltens verksamhetsmiljö förändras i takt med andra förändringar i samhället. För Folkpensionsanstalten föreskrivs också nya uppgifter. Folkpensionsanstalten har för social- och hälsovårdsministeriet framfört behov av att ändra och precisera den gällande lagen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Folkpensionsanstalten är en självständig offentligrättslig inrättning, vars ställning regleras i 36 § i grundlagen och i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). I den sistnämnda lagen föreskrivs det också bl.a. om huvudlinjerna för Folkpensionsanstaltens förvaltning.

Folkpensionsanstaltens uppgifter är lagstadgade. Dess kärnverksamhet genomgår dock en ständig förändring. Förändringarna och de nya uppgifterna förutsätter också ny slags reglering för att man på bästa sätt ska kunna trygga att Folkpensionsanstaltens verksamhet är tidsenlig och effektiv.

Utvecklandet av Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet bereddes i ett projekt som inleddes hösten 2013. Folkpensionsanstaltens styrelse fattade i december 2014 beslut om en ny organisationsstruktur. I juni 2015 fastställde regeringen en arbetsordning för den nya organisationen fr.o.m. den 1 januari 2016. Folkpensionsanstaltens organisationsreform genomfördes fr.o.m. den 1 januari 2016.

I samband med reformen av förvaltningen och verksamheten ändrades Folkpensionsanstaltens organisationsstruktur på ett övergripande sätt. De nuvarande bestämmelserna strider inte mot den genomförda organisationsförändringen, men lagen om Folkpensionsanstalten behöver dock ses över så att den motsvarar den nya organisationsstrukturen.

Med stöd av den gällande lagen om Folkpensionsanstalten kan Folkpensionsanstalten ta emot nya uppgifter genom lag eller enligt avtal. Enligt 2 § 1 mom. i lagen om Folkpensionsanstalten finns bestämmelser om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet i de olika lagarna om förmånerna. Enligt 2 mom. i den paragrafen kan Folkpensionsanstalten enligt avtal också handha annan verkställighet som hänför sig till social trygghet samt tillhandahålla andra tjänster. Folkpensionsanstalten ska dessutom enligt 3 mom. i den paragrafen informera om förmånerna och om sin service, bedriva forskning som tjänar utvecklandet av förmånssystemen och den egna verksamheten, utarbeta statistik, beräkningar och prognoser samt ge förslag till utvecklande av lagstiftningen angående sitt verksamhetsområde.

Utöver uppgifter som gäller social trygghet har Folkpensionsanstalten genom lag getts i uppgift att ordna tolkningstjänst för personer med funktionsnedsättning samt riksomfattande uppgifter som gäller hantering av informationssystemtjänster (Kanta-tjänster) enligt lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007). Dessutom ansvarar Folkpensionsanstalten fr.o.m. den 1 januari 2021 för ordnandet av studerandehälsovården för

högskolestuderande. Det har också planerats nya uppgifter för Folkpensionsanstalten i anslutning till den tekniska produktionen av IT-tjänster.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att uppdatera bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens uppgifter och organisation samt att säkerställa att Folkpensionsanstaltens verksamhet är tidsenlig och effektiv. Genom de föreslagna ändringarna ändras lagen om Folkpensionsanstalten så att den motsvarar anstaltens nya organisationsstruktur.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det finns skäl att precisera 2 § i lagen om Folkpensionsanstalten så att den bättre än för närvarande motsvarar de uppgifter som redan getts Folkpensionsanstalten och som inte hänför sig till den sociala tryggheten och att den också gör det möjligt att med stöd av lag ge Folkpensionsanstalten nya uppgifter.

Bestämmelser om Folkpensionsanstaltens central- och lokalförvaltning finns i 10 § i lagen om Folkpensionsanstalten. Enligt den paragrafen kan Folkpensionsanstaltens centralförvaltning vara indelad i avdelningar och andra verksamhetsenheter. Folkpensionsanstaltens lokalförvaltning består av försäkringsdistrikt. Försäkringsdistrikten bestäms av Folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga. I varje försäkringsdistrikt har Folkpensionsanstalten en eller flera byråer. Anstalten kan dessutom ha andra enheter inom lokalförvaltningen.

Folkpensionsanstaltens omorganiserades den 1 januari 2016 genom att det i Folkpensionsanstaltens arbetsordning bestäms om förvaltningsstrukturen. Det föreslås att 10 § i lagen om Folkpensionsanstalten ändras så att Folkpensionsanstaltens verksamhetsområde är hela landet. Det föreslås att närmare bestämmelser om Folkpensionsanstaltens organisation, enheter, uppgifter och organiseringen av dem utfärdas i Folkpensionsanstaltens arbetsordning.

Ur allmänna fonden för social trygghet kan för närvarande betalas endast förmåner (med undantag av pensionsförmåner och förmåner enligt sjukförsäkringslagen) samt de kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem. Folkpensionsanstalten får fr.o.m. den 1 januari 2021 som ny uppgift att ansvara för att ordna studerandehälsövården för högskolestuderande. Enligt 20 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) ersätter staten Folkpensionsanstalten för omkostnaderna för verkställigheten av lagen på det sätt som föreskrivs i 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten.

Denna nya uppgift är ingen förmån och således bör ordalydelsen i fråga om allmänna fonden för social trygghet ändras så att den också omfattar de ersättningar som Folkpensionsanstalten i och med den nya uppgiften betalar till Studenternas hälsovårdsstiftelse och som täcker kostnaderna för produktionen av tjänsterna.

Folkpensionsanstaltens beslut sänds per post genom brev som vanlig delgivning. Folkpensionsanstaltens verksamhetsmiljö har förändrats i och med att de elektroniska tjänsterna har ökat. Det är således behövligt att besluten kan delges mottagaren också som vanlig elektronisk delgivning, om mottagaren har gett sitt samtycke till det.

Det föreslås att det till 20 a § fogas bestämmelser om att delgivning av beslut om förmåner som Folkpensionsanstalten ska verkställa sker genom vanlig elektronisk delgivning.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Elektronisk delgivning av beslut infördes vid Folkpensionsanstalten vid ingången av 2019 i fråga om arbetsgivarkundernas dagpenningförmåner. För enskilda kunder har elektronisk delgivning av beslut varit möjlig från ingången av 2020 i fråga om sjukdagpenningen. Avsikten är att stegvis utvidga den elektroniska delgivningen av beslut så att det enligt en bedömning är möjligt i fråga om alla förmåner före utgången av 2022. I och med detta minskar Folkpensionsanstaltens utskriftskostnader, kostnader för kurertering och postkostnader småningom. Efter hand ökar den årliga besparingen i och med att kunderna i allt högre grad väljer elektronisk delgivning. Elektronisk delgivning av beslut förutsätter ändringar i informationssystemen. Genom besparingarna under de första åren täcks kostnaderna för informationssystemen för elektronisk delgivning, varefter besparingar uppkommer årligen. Det beräknas att besparingarna överstiger kostnaderna för informationssystemen år 2024. Med beaktande av det stora antalet brev som Folkpensionsanstalten sänder ut årligen (15,1 miljoner brev år 2019) har reformen också miljökonsekvenser.

4.2.2 Konsekvenser för medborgarna

De föreslagna ändringarna är av teknisk natur och ändrar inte Folkpensionsanstaltens verksamhet i förhållande till medborgarna. Möjliggörandet av elektronisk delgivning av beslut ger de som vill ha den valmöjligheter och förbättrar därmed Folkpensionsanstaltens service. Syftet med elektronisk delgivning av beslut är att förbättra kundupplevelsen. Kunderna har i allt högre grad övergått till att använda Folkpensionsanstaltens e-tjänster och beslut i pappersform upplevs som ett gammaldags tillvägagångssätt. Med tanke på kundernas dataskydd är det av betydelse att besluten finns i Folkpensionsanstaltens webbtjänst som fordrar autentisering och att det inte finns risk för att beslutet går till fel adress.

5 Remissvar

De föreslagna ändringarna är av teknisk natur och därför har det inte ordnats någon separat remissbehandling. Propositionen har beretts i samarbete med Folkpensionsanstalten.

6 Specialmotivering

2 §. Uppgifter. Bestämmelser om Folkpensionsanstaltens uppgifter finns i 2 § i lagen om Folkpensionsanstalten. Det föreslås att det till 1 mom. fogas ett omnämmande av uppgifter som Folkpensionsanstalten har enligt annan lagstiftning och som gäller informationshanteringstjänster inom social- och hälsovården. Till paragrafen fogas dessutom ett omnämmande av möjligheten att genom lag ge Folkpensionsanstalten även andra uppgifter.

Närmare bestämmelser om innehållet i de nya uppgifter som ska ges Folkpensionsanstalten utfärdas i en separat lag som gäller respektive uppgift.

10 §. Folkpensionsanstaltens organisation. Enligt förslaget är verksamhetsområdet för Folkpensionsanstalten hela landet. Det föreslås att närmare bestämmelser om Folkpensionsanstaltens organisation, enheter, uppgifter och organiseringen av dem utfärdas i arbetsordningen. Ändringen gör det möjligt att utveckla Folkpensionsanstaltens verksamhet på ett flexibelt sätt.

12 d §. *Allmänna fonden för social trygghet.* Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras så att bestämmelsen utöver de förmåner som Folkpensionsanstalten ska verkställa och de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem även ska omfatta betalning av ersättningar enligt 22 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande till Studenternas hälsovårdsstiftelse för kostnaderna för produktion av studerandehälsovårdstjänster.

Ansvar för att ordna studerandehälsovården för högskolestuderande övergår den 1 januari 2021 till Folkpensionsanstalten. Enligt 20 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande ersätter staten Folkpensionsanstalten för omkostnaderna för verkställigheten av lagen på det sätt som föreskrivs i 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten.

Enligt lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande finansieras studerandehälsovården med statliga medel (77 %) och med hälsovårdsavgifter som tas ut hos de studerande (23 %). Folkpensionsanstalten betalar i sin tur ersättning till Studenternas hälsovårdsstiftelse för kostnaderna för produktionen av studerandehälsovårdstjänster.

Eftersom 12 d § i sin nuvarande form begränsar sig till att gälla endast vissa förmåner som Folkpensionsanstalten ska verkställa, ska det till paragrafen fogas ett omnämmande av att det enligt den också betalas de ersättningar som med stöd av 22 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande ska betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse.

20 a §. *Delgivning av beslut.* I det nya 2 mom. föreslås bestämmelser om att delgivning av beslut om förmåner som Folkpensionsanstalten ska verkställa sker genom vanlig elektronisk delgivning. Elektronisk delgivning är ett alternativ till delgivning som sker per post genom brev.

Elektronisk delgivning används om kunden har gett sitt samtycke till detta. Kundens samtycke ska vara uttryckligt och enbart det att parten själv har inlett ärendet elektroniskt kan inte anses vara tillräckligt. Samtycke kan emellertid ges mer allmänt än endast i fråga om ett enskilt beslut.

Med tanke på informationssäkerheten är det problematiskt att tillåta elektronisk delgivning av ett beslut till en e-postadress som parten uppgett, eftersom det inte går att helt säkerställa att ett beslut som väntar i e-postservern inte öppnas av någon annan. Därför föreslås det att Folkpensionsanstalten till exempel med textmeddelande till det telefonnummer som en part uppgett eller till den e-post parten uppgett ska meddela att beslutet har meddelats och att parten själv kan hämta beslutet från den server som Folkpensionsanstalten använder.

Enligt 4 mom. anses en part ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att meddelandet avsändes, om inte något annat visas. De föreslagna bestämmelserna motsvarar 59 § 2 mom. i förvaltningslagen (434/2003).

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 mars 2021.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 2 § 1 mom., 10 § och 12 d § 1 mom., av
dem 10 § sådan den lyder i lag 24/2014 och 12 d § 1 mom. sådant det lyder i lag 987/2008, samt
fogas till 20 a §, sådan den lyder i lag 1312/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Uppgifter

Bestämmelser om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet och uppgifter
som gäller informationshanteringstjänster inom social- och hälsovården finns i separata lagar.
Folkpensionsanstalten kan genom lag också ges andra uppgifter.

10 §

Folkpensionsanstaltens organisation

Verksamhetsområdet för Folkpensionsanstalten är hela landet. I Folkpensionsanstaltens ar-
betsordning meddelas närmare föreskrifter om Folkpensionsanstaltens organisation, enheter och
uppgifter och om organiseringen av dem.

12 d §

Allmänna fonden för social trygghet

Ur allmänna fonden för social trygghet betalas andra förmåner som Folkpensionsanstalten
enligt lag ska verkställa än de som avses i 12 b och 12 c § samt de verksamhetskostnader som
Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna. Ur allmänna fonden för social
trygghet betalas dessutom ersättningar enligt 22 § i lagen om studerandehälsovård för högsko-
lestuderande (695/2019) till Studenternas hälsovårdsstiftelse för kostnaderna för produktionen
av studerandehälsovårdstjänster.

RP 254/2020 rd

20 a §

Delgivning av beslut

Utöver vad som föreskrivs i någon annan lag får beslutet med partens samtycke delges som ett elektroniskt meddelande. Beslutet anses ha blivit delgivet den sjunde dagen efter det att meddelandet avsändes, om inte något annat visas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 december 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 2 § 1 mom., 10 § och 12 d § 1 mom., av dem 10 § sådan den lyder i lag 24/2014 och 12 d § 1 mom. sådant det lyder i lag 987/2008, samt fogas till 20 a §, sådan den lyder i lag 1312/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Uppgifter

Om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet bestäms i de olika lagarna om förmånerna.

10 §

Central- och lokalförvaltning

Folkpensionsanstaltens centralförvaltning kan vara indelad i avdelningar och andra verksamhetsenheter.

Folkpensionsanstaltens lokalförvaltning består av försäkringsdistrikt. Försäkringsdistrikten bestäms av Folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga. I varje försäkringsdistrikt har Folkpensionsanstalten en eller flera byråer. Anstalten kan dessutom ha andra enheter inom lokalförvaltningen.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Uppgifter

Bestämmelser om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet och uppgifter som gäller informationshanterings-tjänster inom social- och hälsovården finns i separata lagar. Folkpensionsanstalten kan genom lag också ges andra uppgifter.

10 §

Folkpensionsanstaltens organisation

Verksamhetsområdet för Folkpensionsanstalten är hela landet. I Folkpensionsanstaltens arbetsordning meddelas närmare föreskrifter om Folkpensionsanstaltens organisation, enheter och uppgifter och om organiseringen av dem.

Gällande lydelse

12 d §

Allmänna fonden för social trygghet

Ur allmänna fonden för social trygghet betalas andra förmåner som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa än de som avses i 12 b och 12 c § samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem.

Föreslagen lydelse

12 d §

Allmänna fonden för social trygghet

Ur allmänna fonden för social trygghet betalas andra förmåner som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa än de som avses i 12 b och 12 c § samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av förmånerna. *Ur allmänna fonden för social trygghet betalas dessutom ersättningar enligt 22 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) till Studenternas hälsovårdsstiftelse för kostnaderna för produktionen av studerandehälsovårdstjänster.*

20 a §

Delgivning av beslut

Utöver vad som föreskrivs i någon annan lag får beslutet med partens samtycke delges som ett elektroniskt meddelande. Beslutet anses ha blivit delgivet den sjunde dagen efter det att meddelandet avsändes, om inte något annat visas.

Denna lag träder i kraft den 20 .